

Predikan julnatten 2023 Visby S:ta Maria domkyrka

I denna heliga natt har vi, liksom kristna runt omkring i världen, samlats inför barnet i krubban.

Vi är här för att ta emot honom, vars ankomst vi under ett antal veckor har förberett. I våra hem, på våra arbetsplatser, i samhället och i våra affärer och shoppingcenter och hylla honom tillsammans med hela kyrkan och världsalltets änglar.

Vi känner scenen väl. Barnet lindat, i krubban, vakandes över honom Josef och Maria och bredvid åsnan, oxen, kanske några lamm, godmodigt och tryggt tuggande hö.

I våra kyrkor och även i mångas hem och i många affärer och skolor finns julkrubban uppbyggd i olika utföranden.

Det är i år 800 år sedan St Franciskus av Assisi skapade den första levande julkrubban och sedan att bygga upp en julkrubba i våra hem och i våra kyrkor spred sig.

Utförd i otaliga versioner där historien sätter ramar och endast fantasin gränser för återgivandet av julevangeliet – hur jungfrun Maria födde sitt barn, lindade det och la det i krubban.

Med tanke på att S:ta Katarina ruin på stora torget här i Visby var en franciskaner-kyrka, kunde vi kanske till nästa år bygga upp en stor julkrubba på stora torget med figurer i full människostorlek och kanske även några levande djur som frambär sin hyllning till barnet i stallen. En åsna och några lamm. Skulle vara fint från julnatten fram till 20-dag-Knut när julen dansas ut.

I år kan det synas som att julens budskap om att ett barn och frälsare är oss fött, som är en fredsfurste – utmanas mer än vanligt

I år när det heliga landet slits itu av lidande, död och krig. Och kriget i Ukraina bara fortsätter orsakat av Putins meningslösa kampanj. Just meningslöshet är ett kännetecken för ondskan och det destruktiva, som i sin tur föder mer hat, ofrihet och meningslöshet.

Flera gånger har jag under den senaste tiden fått frågan: Kan vi verkligen tala om en fredsfurste, när kriget uppenbarligen pågår i det direkta närområdet till Betlehem.

Julevangeliet svarar *Ja* på den frågan!

just eftersom världens makter fungerar och agerar som de gör utmanar Gud denna ordning.

Evangelisten börjar med de till synes oskyldiga orden *Vid den tiden utfärdade kejsar Augustus en förordning om att hela världen skulle skattskrivas.*

Kejsar Augustus var vid denna tiden mer mäktig än han hade varit tidigare. Republiken hade ersatts av det enväldiga kejsardömet. Några år tidigare hade Augustus låtit resa det stora fredsaltaret i Rom som tecken på att i hans rike skulle fred råda – den s.k. *Pax Romana*.

En fred som byggde på romarrikets fullständiga militära överlägsenhet.

Ett uttryck för Kejsar Augustus oinskränkta makt var att han genomförde en skattskrivning. Vilket förstods som en aggressiv handling. Syftet var att öka skatterna, som inte gick till ett gemensamt

välfärdssystem, utan till den krigsapparat som förtryckte folket och för att bygga upp staden Rom. Såväl som att få information om hur många unga män som skulle kunna skrivas ut till krigsmakten.

Evangelisten Lukas börjar sin berättelse som vilken antik historieskrivare som helst. Och läsaren förväntar sig att han ska fortsätta berätta om kejsar Augustus. Men istället är det Josef och Maria i romarrikets periferi och deras barn som står i fokus:

Den stora mäktiga kejsaren utmanas av det lilla barnet med anspråk på att vara alla kungars kung och fredsfurste, men vars rike är frid och fred.

Vi kan tala om en kopernikansk revolution! Och som vi alla kan bli en del av. Också du och jag kan bli en del av denna kopernikanska vändning. Där makt utövad som dominans ersätts av frid, fred, omsorg och tjänst.

Kontrasten kan inte bli större: Kejsar Augustus levde i det stora palatset på Forum Romanum i centrala Rom. Vars ruiner vi fortfarande kan se.
Det lilla barnet Jesus föds i ett stall.

Kejsar Augustus kan göra precis vad han vill med imperiets samtliga människor. Medborgare eller icke medborgare.
Det lilla barnet – fredsfursten och världens frälsaren – lindas i tyg och kan inte ens röra sina armar och ben

Den store Augustus kan beställa mat och delikatesser från världens alla hörn – och den romerska aristokratis matbord var storslagna och spektakulära

Jesus lindas och läggs i en krubba. I djurens mattråg och blir till världens mat.
Han som själv ca 30 år senare skulle säga: *Jag är livets bröd* ger sig själv som mat till världen.

I vår tid har *pax romana* ersatts av *pax americana* som nu utmanas av Kina och på sikt kanske även av Indien.

Den mäktige Kejsar Augustus och hans romarrike finns nu endast kvar ruiner av –
Men vi samlas här i denna natt, som delar av den kyrka som barnet i stallet instiftade och har lovat att vara med till tidens slut.

Därmed ska en annan makt och en annan världsordning råda som – med Jesu ord – inte är av denna världen, men som ska besegra denna världens makter.

Ett uttryck för denna annorlunda världsordning är att de personer som allra först får höra evangeliet, det glada budskapet om att ett barn och en frälsare är född i Betlehem är några herdar som vaktar sina lamm utanför Betlehem.

Vid tiden för Jesu födelse sågs herdar som närmast outcast, som delvis stående utanför samhället. Vi kanske kunde tänka på att ängeln kom till ett antal gängkriminella och förkunnade att ett barn är fött!

Att herdarna lystrade till ängelns ord och begav sig till Betlehem visar vilket intryck ängeln gjorde på dem. De blev rädda inför mötet med Guds ängel, men betygades att de inte behöver vara rädda.

Återigen är kontrasten till kejsar Augustus skattskrivning betydande.

Precis som för Putin, var det denna typ av personer, herdar, personer stående delvis utanför lagen, som imperiet gärna skickade ut i krig eller sände till galärskeppen.

Men den mäktige ängelns ord är: var inte rädda, i Betlehem har ett barn och frälsare fötts åt er.

Efter ängelns möte, som måste varit stort omvälvande nog för herdarna bröt hela den himmelska härskaran igenom.

En stor himmelsk här eller armé av änglar som manifesterar Guds herravälde över allting vad synligt och osynligt är.

Men som trots denna väldiga makt och kraft inte är ute efter att skrämmas utan istället prisar Gud och förkunnar fred och frid till alla dem som Gud älskar.

Precis som med herdarna så söker Gud oss och kyrkan med änglaskaran Ära vare Gud i höjden och frid på jorden bland dem han älskar.

När vi i denna heliga natt stannar inför barnet i krubban och begrundar vem han är –

Inbjuds vi att kliva in i det universum eller rike som är Guds rike. Fridens och fredens rike.

Det står i kontrast och motsättning till alla de krig som kantat och kantar vår värld.

Det förkunnas inte ut i statsmakternas centrum – utan i det perifera – men det förkunnas och levs på ett sätt som förändrar världen genom att förändra oss alla.

När vi öppnar oss för detta rike så sker också i våra liv den revolution som började när Jesus från

Nasaret födde i stallet och änglarna förkunnade att i natt har ett barn och frälsare fötts åt er:

Han är Messias!

Låt oss göra som Maria och herdarna:

Maria tog allt detta till sitt hjärta och begrundade det. När vi gör så växer och förändras vi och vårt liv.

Och herdarna vände åter till sitt arbete och tackade och lovade Gud för allt var som det hade sagts dem!